

קונטרס

טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

מו

מכון
טעם
זקנים
שיחיוו ש"י
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

לשמוח ביהדות פשוט!
אשרינו אשרינו אלפים ורבבות פעמים!
'נתיב ודרך חדש שאינו נודע עדיין!'
ואני תמיד עמך
לעשות מהתורות תפילות
אנשי הבעל תפילה
העיקר הוא התחזקות!
אני אוהב יהודי מרוקח!
הרבי נתן לנו כלים לעבודת השם

'הגור חרבך על ירך'
'ואתם סבורים שאני כבד פה?!'
על ידי שמירת הברית זוכים לתפילה
הצדיקים הגיעו למעלתם על ידי תפילה
'תנו עוז לאלוקים'
להתפלל ללמוד ולהתפלל!
'שבחו של מקום ושאלת צרכיו'
התבודדות כראוי כיצד?
אזמרה לאלוקי בעודי!

קונטרס מ"ו מתורגם מקונטרס ע' באידיש (חלק א')

©

הערות והארות מתקבלות בחפץ לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס, מאנסי ארה"ב

(מארה"ק: 0722-573-456) 1-845-200-0443

לקבלת הקונטרס ובן ההקלטה (MP3) של השיעור, יש לפנות דרך האימייל:

Rlyb148@gmail.com

לתרומות והפצה בלבד:

bn5710048@gmail.com 0548432460

פרשת אמור תשל"ה

(טי"פ מס' 79-78)

'חגור חרבך על ירך'

(שיעור בליקוטי מוהר"ן תורה ב' אמור אל הכהנים) וְזֶה הַפְּלִיזִין צְרִיף לְקַבֵּל עַל-יְדֵי בְּחִינַת יוֹסֵף, הֵינּוּ שְׁמִירַת הַבְּרִית, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "חֲגוּר חֲרָבְךָ עַל יָרֶךְ".

על ידי ההתקשרות לצדיק, נכנסים החיצים - חיצו התפילה, בתוך הקשת שהוא הצדיק. הלא בהמשך דבריו (אות ו') מדבר הרבי מהתקשרות לצדיק, היינו, שהכלי זיין הזה צריך לקבל על ידי בחינת יוסף, על ידי התקשרות להצדיק, ליוסף שהוא שמירת הברית.

אין ספק שעלינו לבקש מהשם יתברך, לבקש על שמירת העינים, לבקש על שמירת הדיבור, אחרת זה לא יילך; את העיניים הוא בשום אופן לא יצליח לשמור אם לא יתפלל על כך, אולם אם כן יתפלל על כך, וכמובן גם ישמור את עצמו, יעזרוהו השם יתברך ומשמים יעניקו לו כוחות למען יוכל לשמור עצמו כראוי.

וכן הוא כלפי שמירת הדיבור, צריך לבקש מהשם יתברך שיזכהו לשמור דיבורו כראוי, שיזכה לדבר רק דיבורים שהם שבחו של מקום, דיבורים מהתכלית, תורה, תפילה.

מדיבורים פגומים איננו מדברים כלל, חלילה לדבר דיבור אסור, לשון הרע, רכילות - זה וודאי דבר פגום, אולם אפילו דברי רשות ודיבורים בטלים, גם בהם יש ענין של פגם הברית - כך משמע מדברי הרבי - דיבורים בטלים נחשבים לפגם הברית, וזה מחמת שהדיבור קשור למח.

בתורה כ"א מבאר הרבי: 'ראש דבריך אמת', 'ראש' זה המח, ו'דבריך אמת' קשור למח, והלא המח הוא תיקון הברית*. זה שמוח הצדיק הוא מח נקי ויפה יותר זה בגלל שהוא זהיר בדיבוריו.

אומר הרבי: וְזֶה הַפְּלִיזִין צָרִיף לְקַבֵּל עַל-יְדֵי בְּחִינַת יוֹסֵף, הִינּוּ שְׁמִירַת הַבְּרִית. והרבי מביא את הפסוק פָּמוּ שְׁפָתוֹב: "חַגּוֹר חֲרָפָה עַל יָרֵךְ^ב". 'חגור חרבך' - 'על ירך', היינו, על ידי בקשה ותפילה לזכות לשמירת הברית - שם 'חגור חרבך' - חרב התפילה. הלא מוכרחים לפרש כך.

נשאלת השאלה: אם כן מה יעשו אותם אנשים רחוקים? הלא הצדיקים שהיו בכל הדורות הקדישו שנים על גבי שנים בהתבודדות בשדות וביערות, כשכל עסקם הוא רק תפילה על ענין זה, שהרי כיצד זכו והגיעו למדרגת הצדיקים?! הם אכן זכו והגיעו למדרגת הצדיקים, ומאתנו דורשים שנהיה

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

* וז"ל: אָבֵל לְהִגִּיעַ לְבְּחִינַת שְׁפַע אֱלֹקֵי הַנֶּ"ל, אִי אֶפְשָׁר לְבֹא לְזֶה, אֲלֵא שִׁקְדָּשׁ אֶת פִּי וְחֹטְמוֹ וְעֵינָיו וְאָזְנוֹ, וְהֵן הֵן מֵאִירִין לוֹ שְׁפַע אֱלֹקֵי הַנֶּ"ל. הִינּוּ, שִׁישְׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מִלְּהוֹצִיא שְׁקָר מִפִּי, וְיִהְיֶה לוֹ יְרֵאת שָׁמַיִם, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֹטֵם, בְּבְּחִינַת (יִשְׁעֵיהוּ י"א ג'): "וְהִרְיָחוּ בְּיְרֵאת ה'", וְיִהְיֶה לוֹ אֲמוּנַת חֲכָמִים, הַתְּלוּי בְּאֲדָנִין, בְּבְּחִינַת (מְשָׁלִי כ"ב י"ז): "שְׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים", וְיַעֲצִים עֵינָיו מִרְאוֹת בְּרַע, כִּי הֵן הֵן הַמְעוֹרְרִין אֶת שְׁפַע אֱלֹקֵי הַנֶּ"ל לְבֹא, כִּי הִפֵּה וְהַחֹטֵם וְהָעֵינִים וְהָאָזְנִים תְּלוּיִים בְּמַח, וְהֵן מְעוֹרְרִין אֶת הַמַּח שִׁיְהִיָּה בְּבְּחִינַת קָדֵם, בְּבְּחִינַת פָּנִים.

וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קי"ט ק"ס): "רֵאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת" זֶה בְּחִינַת מַח הַנֶּאֱמָר אֲצֵל פֶּה; וְזֶה (שֵׁם קי"א י'): "רֵאשִׁית חֲכָמָה יְרֵאת ה'" זֶה בְּחִינַת מַח הַנֶּאֱמָר אֲצֵל חֹטֵם; וְזֶה בְּחִינַת (מְשָׁלִי ט' ח'): "הוֹכַח לְחֹכֵם וַיֵּאָהֱבֵךְ" זֶה בְּחִינַת מַח הַנֶּאֱמָר אֲצֵל אֲדָנִין, בְּבְּחִינַת "שְׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים".

פרשת אמור תשל"ה

מקושרים אליהם, אך אף על פי כן, בל נשכח שגם הם הקדישו הרי תפילות בלי שיעור על ענין זה. וכן הוא אצל כל אחד, חוץ ממה שהוא מקושר לצדיק, עליו גם להקדיש המון תפילות על ענין זה.

‘ואתם סבורים שאני כבד פה?!’

אדם שיודע בנפשו שדיבורו מזולזל, שדיבורו אינו שמור כראוי, עליו להתפלל על כך. ‘ליצנות’ זה ‘פגם הברית’, המשנה אומרת¹: “שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב ליצים”, ומושב ליצים זה כבר ענין של פגם הברית².

אפילו אם מדברים סתם דיבורי חול צריך התקשרות בדיבורים. למשל, אם אני מדבר מענייני ממון, צריך שהדיבורים יהיו מקושרים לדברים טובים, הלא אנו נמצאים בעולם הזה, איננו מלאכים, וצריכים ממון, צריך לערוך קניות לכבוד שבת, צריך כסף להוצאות, אלא מאי, הדיבור שהוא מדבר צריך להיות מקושר אל האמת, שלא יהיה סתם דיבורים בעלמא.

בתורה פ"ב תנינא³ אומר הרבי: לה' הארץ ומלואה, 'ארץ' היינו 'דיבור', כשהדיבור מקושר להשם יתברך - אזי 'ומלואה', אזי הדיבור במלואו

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹ אבות פ"ג מ"ב.

יראה אבות פ"ג משנה יג

² תורה פב תנינא, וז"ל: וְזֶה בְּחִינַת אָדָם וְחֻוּהָ, כְּסֵדֶר וְשֵׁלָא כְּסֵדֶר. הוּי"ה בְּמִלּוּי אֶלְפִין גִּימְטְרִיָּא מ"ה אָדָם, וְחֻוּהָ הוּא בְּחִינַת: 'מַלְכוּת פֶּה וְתוֹרָה שְׂבָעֵל פֶּה קְרִינָן לֵה'. וְחֻוּהָ לְשׁוֹן דְּבוּר, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (תְּהִלִּים י"ט): "וְלִילָה לְלִילָה יִתְּנָה דְּעַת", הִינּוּ מַלְכוּת פֶּה. כִּי הַמַּלְכוּת נִקְרָא דְּבוּר, עַל שֵׁם 'כִּי אֵין מְלָךְ בְּלֵא עֵם', וְאֵין הָעָם יוֹדְעִים רְצוֹנוֹ אֶלָּא אִם כֵּן כְּשֶׁהַמְּלָךְ מְגַלֵּה מַחְשַׁבְתּוֹ וְרְצוֹנוֹ לְתוֹךְ דְּבוּרוֹ. נִמְצָא שְׁעַקֵּר הַנְּהַגוֹת

ובשלימות. ממשׁיך הרבי ואומר, ואם האדם אומר 'אנא אמלוך', היינו שאינו חפץ לקשר את המלכות להשם יתברך - זהו שלא כסדר, אזי נקרא 'שלא כסדר', שכן העולם הזה לכשעצמו נקרא 'עלמא דשיקרא', 'עלמא דפירודא', שקר ופירוד, מחלוקת. לעומת זאת, שם זה 'עלמא דקשוט', שם יש התקשרות, חיבור, הפך הפירוד.

אם חפץ אני רק בעולם הזה ואיני מקשר עצמי להשם יתברך, אזי הולך לי שלא כסדר, אני מופרד, שכן העולם הזה מלא בפגמים ובכל מיני שקר למיניהם. אולם אני מקשר עצמי להשם יתברך אזי הולך לי כסדר, אזי יש שלימות.

יכולים להיות שני בני אדם, זה פועל וזה פועל, זה מדבר וזה מדבר, זה ישן וזה ישן, אולם אחד מקשר את דיבוריו להשם יתברך, והדיבור 'בשלימות ומלואה', ויש לדיבוריו שלימות. ואילו השני מופרד לגמרי, השני מופרד לגמרי, וכשיש פירוד נגרמים עי"ז קלקולים רבים.

הערות ומראי מקומות

מלכותו אינו אלא על ידי דבור, וזה פרוש: 'מלכות פה': וזה שאנו רואים, שלפעמים הולך להאדם שלא כסדר, כי שלמות של כל הדברים אינו אלא כשהם מיחדים ומקשרים בו יתברך, כי השלמות והמלוי היא החיות. כי איבר שנסתלק ממנו החיות, אזי נקרא חסרון. והחיות היא המחין והשכל, כמו שכתוב (קהלת ז): 'והחכמה תחיה' וכו', והחכמה הוא בחינת מה כ"ח מ"ה, מ"ה חיינו מ"ה כחננו. ומ"ה הוא אדם, כי לית אדם בלא אלה, הינו הוי"ה במלוי אלפין. הינו הקדוש ברוך הוא הוא חיות של כל הדברים, כמו שכתוב (נחמיה ט): 'ואתה מחיה את כלם'. נמצא זאת הבחינה מלכות, חיה כשהיא מקשרת לאדם, לבחינת מ"ה, הינו להקדוש ברוך הוא, אזי יש לה שלמות. כי השכל שהקדוש ברוך הוא שם בהנהגת מלכותו, בזה הוא מחיה אותה, כמו שכתוב: "החכמה תחיה". וזהו (תהלים כ"ד): "לה' הארץ ומלואה" כשהארץ, הינו בחינת חנה מלכות מקשרת לה, אזי הוא במלאו ובשלמות: ומי שמחלק בחינת חנה, מלכות לעצמו, שאומר: אנא אמלך בזה הוא מחלק ומפריד אותה מהקדוש ברוך הוא, אזי אינה בשלמות. כי עקר חיותה מ"ה, הינו השכל.

פרשת אמור תשל"ה

אדם שרגיל לדבר דברים בטלים לבסוף ידבר גם דיבורים פגומים. הלא אפילו 'דברי רשות' בכלל דברים בטלים הם¹. שכן, דברים בטלים פירושם – דיבורים שאינם דברי תורה ותפילה; אמנם דיבורים אלו אינם בכלל דיבורים אסורים, אולם נכללים בכלל דברים בטלים, וזה לבד גם כן נחשב לפגם.

כל דיבור שיצא מפי קודשו של הרבי, אפילו אם מדובר במעלה מופלגת מאד, עלינו לדעת שהדברים נאמרו גם עבורנו. בסיפורי מעשיות מספר הרבי על הכבד פה: "וְאַתֶּם סְבוּרִים שְׂאֲנֵי כְּבֹד פֶּה? אֵין אֲנִי כְּבֹד פֶּה כָּלֵל, רַק שְׁהַדְּבוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם, שְׂאִינֶם שְׂבָחִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵין בָּהֶם שְׁלִימוֹת (וְעַל כֵּן הוּא נִרְאֶה כְּכֹבֵד פֶּה. כִּי הוּא כְּכֹבֵד פֶּה מְאֹלֹ הַדְּבוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם שְׂאִין בָּהֶם שְׁלִימוֹת). אֲבָל בְּאַמַּת אֵין אֲנִי כְּבֹד פֶּה כָּלֵל, אֲדַרְבֵּא אֲנִי מְלִיץ וְדַבָּרֵן נִפְלֵא מְאֹד!"

מאחר והרבי גילה לנו זאת, סימן כי עלינו לעשות כל שביכולתינו כדי שלדיבורנו יהיה שלימות. ואימתי יש לדיבור שלימות? כשמדברים בתורה ותפילה! דיבורים שמדברים להשם יתברך הם וודאי בכלל, אך גם כשמדברים עם חבר, צריכים לדבר דיבורים מהתכלית. אחד שאינו מדבר דיבורים אחרים, נתפס בעיני העולם כ'כבד פה', שהרי אינו פוצה את פיו, הוא לא מדבר דיבורים אחרים – אך כל נשכח שגם משה רבינו היה כבד פה!

הערות ומראי מקומות

¹ עי' יומא י"ט ע"ב.

² סיפורי מעשיות מעשה י"ג.

על ידי שמירת הברית זוכים לתפילה

”מפרי בטנך אשית לכסא לך” – זה בחינת משיח, בחינת תפילה. וכיצד זוכה לזה? על ידי בחינת יוסף “אם ישמרו בניך בריתי”, הינו על ידי בחינת יוסף. ויוסף ששמר את הברית, נטל את הבכורה, שהוא בחינת עבודת התפילה!.”

לכאורה יש כאן משמעות, כמו שכתוב בתורה במפורש – בתורה כתוב שתחילה עמד יוסף בנסיון ורק אחר כך נתן לו יעקב את הבכורה. אך באמת נראה שהפשט האמתי הוא כמו שהרבי אומר – שיוסף הרבה להתפלל שיזכה לעמוד בנסיון.

כשנתבונן בפרשה נראה, שסדר השתלשלות הענינים כולו כלול במספר פסוקים בלבד; ‘וימאן’; וכבר הושיבוהו בבית הסהר; ויריצוהו מן הבור; והוא כבר נהיה מלך – יכולים לטעות ולחשוב כאילו הכל קרה אחד שנים והוא נהיה מלך, שהרי הפסוקים כתובים בסדר אחד אחרי השני. אולם האמת היא, שמאז ירידתו למצרים והעמידה בנסיון והמאסר בבית האסורים והכליאה בבור במשך שנים עשרה שנים – הלא כזה נסיון של כליאה במשך שנים עשרה שנים בבור, והוצאתו מן הבור, וההכתרה למושל על כל ארץ מצרים – אלו לא דברים שקורים כל כך מהר.

כתוב באמת – כך אומר המדרש^ה, בשעה שפוטיפר ראה את יוסף מרחש בשפתותיו כל העת, חשב כי יוסף עוסק בכשפים, הוא ראה אותו מנענע

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ה ב”ר פרשה פ”ו ה’ ו”ל: וירא אדוניו כי ה’ אתו וכו’ ר”ה בשם ר’ אחא אמר מלחש ונכנס מלחש ויוצא, הוה אמר ליה מזוג רותחין והיו רותחין, פושרין והיו פושרין, אמר מה יוסף תבן לעפרים אתה מכניס, קדרים בכפר חנינא, גזזין בדמשק, חרשין במצרים באתר דחרשין חרישין וכו’, ע”כ.

בשפתיו כל העת, מנענע את פיו. אולם באמת כל אלו היו דיבורים שיוסף דיבר להשם יתברך על כל פרט ופרט, אך פוטיפר שחשב שהוא איזה מכשף, טען בפניו: 'וכי באת למצרים לעסוק בכשפים? הלא כל מצרים מלאה בכשפים?!'...

הצדיקים הגיעו למעלתם על ידי תפילה

מכל אלו למדנו, שענינם של כל הצדיקים, כל המדרגות הרמות והנעלות להם זכו - לא זכו כי אם על ידי תפילה ובקשה!

התורה מספרת שפנחס בן אלעזר, לקח רומח בידו והרג את זמרי בן סלוא, לכאורה נראה שזהו זה. אולם בתהילים כתוב: "ויעמוד פנחס ויפלל", הוא התפלל להשם יתברך, והפסוק מעיד: "הנני נותן לו את בריתי שלום", בשכר זה שעצר את החרון אף, ובזכותו אמר הקב"ה: "ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי". ומהו סוד הצלחתו? על ידי שלקח את החרב בתפילה, הוא התפלל תפילות טובות! המדרש^ט מונה י"ב ניסים שהתרחשו בשעה שהרגם - כיצד

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^ט במדב"ר פ"כ כ"ה וז"ל: וקנא לשמו של הקדוש ב"ה ועשה לו י"ב ניסים, הנס הא' דרכן לפרוש זה מזה והדביקן המלאך, הנס הב' סתם פיהם המלאך כדי שלא יצווחו, הג' כוון את הרומח כנגד הקיבה שלה כדי שתהא זכרותו נראה בתוך הקבה מפני הנוקרנין כדי שלא יהיו אומרים אף הוא נכנס ועשה צרכו, הרביעי האריך הברזל כדי שידקור את שניהם, החמישי נתן כח בזרועו כדי שיגביה את שניהם, הששי נתן כח בעץ לסבול את שניהם השביעי לא נשמטו מן הזיין אלא עמדו במקומן, השמיני הפכן המלאך בראש הרומח כתקנן לראות קלונם לכל, התשיעי לא הטיפו דם שלא יטמא פנחס, העשירי ששמר הקדוש ברוך הוא רוחותיהן שלא ימותו ויטמא, הי"א הגביה המלאך את המשקוף כדי שיצאו שניהם בין כתפיו תלוין לעיני הכל, הי"ב כשיצא עמדו בני שבטו לפגוע בו ירד המלאך ונגף בהם, כשראה פנחס שמבקש לכלותן חבטן בקרקע ועמד והתפלל וסלקו והה"ד (תהלים קו) ויעמד פנחס ויפלל וכו'.

נעשו כל אלו? וכי בכזו קלות מתגלגלים להם ניסים למעלה? ! וכי בכזאת קלות נשפעים ניסים מלמעלה? ! אלא הפשט הוא, שפנחס באמת היה ראוי לכך, וזאת על ידי שהרבה להתפלל! הוא לא שתק! ובזכות תפילות אלו התרחשו כאלו ניסים, וכן הוא בכל ענין!

כמו כן אצל בועז כתוב: "חי ה' שכבי עד הבוקר", בועז נשבע בשם ה'. בתורה ל"ח"א אומר הרבי, שבועז צעק אל ה' עד שהאיר הבוקר! והמילה 'בוקר' מרמזת על 'בוקר דאברהם', שאז יצא הדיבור בשיר הלל ושבח להקב"ה, וממנו יצא דוד המלך שחיבר את ספר תהילים.

אבל כך כתוב: חי ה' - הלא חי ה' זו שבועה, זה מה שהיה, כל הלילה הוא צעק להשם יתברך. ככה נהגו הצדיקים בועז ויוסף, ומכח צעקתם נהיה בוקר, נהיה 'חסד לאברהם'²¹. כך מבאר שם הרבי - אזי יצא הדיבור בשיר ושבח והלל להקב"ה.

כל אחד שהקב"ה עוזר לו והוא יותר שמור - הכל זה בגלל שהוא מרבה לעסוק יותר בהתבודדות. ככל שהאדם מרבה להתפלל על כך לפני השם

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹ רות ג, יג.

² וז"ל: 'הלומד תורה בלילה. מושכין עליו חוט של חסד ביום'. 'חסד', הוא בחינת בקר דאברהם. כמו שכתוב בזהר (מקץ ר"ג): "הבקר אור" דא בקר דאברהם. והאנשים שלחו, אנון מארי דינין. המה ותמוריהם, אנון וכל סטר מסאבא. וכמו שכתוב (רות ג'): "שכבי עד הבקר". אזי נופלים כל המקטרגים השולטים על הדבור, ואז הדבור יוצא בשיר ושבח והלל להקדוש ברוך הוא. כמו שכתוב (תהלים פ"ג): אלקים אל דמי לך; וכמו שכתוב (תהלים ל'): "למען יזמרה כבוד ולא ידם", ואז: "ברן יחד כוכבי בקר" וכו' (איוב ל"ח):

² מיכה ז, כ.

יתברך, כמו כן עוזר לו הקדוש ברוך הוא. אכן, כדי לזכות לכך צריך באמת סייעתא דשמיא, והתקשרות לצדיק.

'תנו עוז לאלוקים'

אלא מאי, אדם שממצה את כוחותיו; בתורה קמ"ז אומר הרבי: 'תנו עוז לאלוקים' - 'הוא נותן עוז ותעצומות לעם"י'. מאתנו נדרש לתת את מיטב כוחנו להשם יתברך, ואז נזכה שגם הקב"ה ימשיך עלינו את כוחו - 'הוא נותן עוז'.

'תנו עוז לאלוקים' - תנו את כוחם להשם יתברך, ו'הוא נותן עוז ותעצומות לעם' - כך מבאר הרבי. אם אתן באמת את כל כוחי להשם יתברך, אם אמצה את כוחותיי, אזי גם הקב"ה ייתן עוז ותעצומות לעם, גם הקב"ה ייתן את חלקו.

כל אחד צריך להתשמש בכוחו שניתן לו, בתעצומות הנפש שנתנו לו, והלא הקב"ה יודע מהם כוחותיו של כל אחד, וכשאדם משקיע את כל כוחו,

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

" תורה קמ"ז, וז"ל: על ידי עזות דקדושה שיש בו, הוא מקבל עזות דקדושה מהשם יתברך, והוא בחינת (תהלים ס"ח): "תנו עוז לאלוקים, אל ישראל הוא נותן עוז ותעצומות לעם", 'תנו עוז לאלוקים', זה בחינת אתערוותא דלתתא, שעל ידי זה שיש לנו עזות דקדושה לעמד כנגד כל הקמים עלינו למנע אותנו מעבודתנו, חס ושלום, ואנו מתגברין בעזות גדול כנגדם, שזהו עזות דקדושה, על ידי זה אנו נותנין כפיכול עוז וכו' למעלה, בבחינת "תנו עוז לאלוקים". ועל ידי זה נתעורר למעלה בחינת עזות דקדושה, ונשפע עלינו, בבחינת "אל ישראל הוא נותן עוז ותעצומות לעם", שהשם יתברך משפיע עלינו עזות דקדושה, ונותן לנו עוז ותעצומות, לעמד כנגד העזות דסטרא אחרא של כל העוץ פנים שבדור, שאי אפשר לעמד כנגדם, כי אם על ידי עזות דקדושה.

אזי הקב"ה עוזר לו! ואם כוחותיו אינם מספיקים לו, הקב"ה עוזר לו. אולם אדם שאינו ממצה את כוחו ותעצומות נפשו ומזניח את עצמו לבסוף הוא נופל.

הלא אם אלך על גבי גחלים בוערים – אכווה ברגליי, כך אומר שלמה המלך^י: "אם יהלך איש על גבי גחלים ורגליו לא תכוונה?!", אם אלך על גבי גחלים אכווה ברגליי. והוא הדבר לעניננו, אם לא תשמור את עצמך לבסוף תיכווה מהבעל דבר! צריך להישמר, והעצה לזה – מודיע לנו הרבי – היא להתפלל ולבקש מהשם יתברך!

להתפלל ללמוד ולהתפלל!

כל כוח שטמון בך – תשתמש בו, אבל עם תפילה! אם תתפלל – יעניקו לך כוחות! בדורות הקודמים היה כזה מין תורה לשמה, כזה מין דביקות לה' יתברך, שהתורה בעצמה הייתה תפילה.

אכן אצל החברייא של רבי שמעון בר יוחאי לא רואים שעסקו כל כך בתפילה, רק תורה ותורה^ט! ומדוע, משום שעצם הלימוד שלהם היה תפילה. הייתה להם כזו דביקות לה' יתברך, הלא את דברי תורתם המשיכו מ'עתיקא סתימאה', אצלם הייתה דביקות נוראה בשעת הלימוד, אולם בימינו – בימינו כבר אין עסק התורה שכזה. הרבי מביא באמת^ט, שהיו כאלה

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^י משלי ו, כח.

^ט עי' שבת י"א ע"א.

^ט תורה רי"ד

שנסתלקו באמצע לימודם, ומדוע, משום שכזה עסק בתורה כבר אין היום ומוכרחים לשתף גם תפילה.

'שבחו של מקום ושאלת צרכיו'

בתורה זו מדבר הרבי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד. משיח בן דוד כל ענינו הוא תפילה, שזה יהודה, תפילה, דוד. ומשיח בן יוסף ענינו הוא שמירת הברית. נמצא מבואר בדברי הרבי ש'תפילה' ו'משיח' מוכרחים לעבור דרך בחינת 'יוסף'. הרבי מדבר כאן משני משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, ושניהם מוכרחים להיות מקושרים יחד¹⁷: "ויוסף ששמר את הברית, נטל את הבכורה, שהוא עבודת התפילה".

יש להבין, איזה שייכות יש ל'בכורה' עם 'תפילה'? והענין הוא, כי בבכורה יש 'פי שניים'¹⁸, וכפי שהרבי מבאר, גם בתפילה יש 'פי שניים'. שניים שיש בהם שבחו של מקום ושאלת צרכיו. והם שני פיפיות החרב לכבוש עמם מלחמות, חרב פיפיות.

ומוכרחים לשניהם, שכן אם תאחז רק בחוד אחד של החרב - בקשה לבד זה לא טוב, צריך גם שבחו של מקום. צריך להלל ולשבח את השי"ת, וגם לבקש ממנו!

הערות ומראי מקומות

¹⁷ ראה חיי מוהר"ן - אות ז' ויש צדיק אחד שהוא כלול מתרין משיחיו יחדיו
¹⁸ דברים כא, יז.

ואפילו בבקשה עצמה אותה הוא מבקש כעת, יש גם כן מה להודות! למשל, אדם מבקש מהשי"ת שיזכהו לשמור את עיניו – עליו להודות תחילה להשי"ת על שזיכהו לבקש כאלו דברים, שהוא יודע שזה מה שחסר לו, שהוא יודע שאם לא שומרים את העיניים זהו חסרון. 'אם יזכה שירגיש באמת כאב חטאיו'^ט – הוא יודע שזהו פגם נורא מאד. אדם שיודע שצריך להתפלל על זה – על זה לבד יש לו כבר מה להודות להשם יתברך, שזיכהו להתפלל על כאלו דברים, ונמצא שבתפילתו יש גם שבחו של מקום.

אלו שני פיפיות, כל אחד על כל דבר שמבקש מהשם יתברך, עליו גם להודות ולהלל להשם יתברך.

שכן, הגיבורים הגדולים הלוחמים בשדה הקרב, יש להם חרב בעלת שני פיפיות, וזה כדי שאם השונאים יארבו להם משני צידיהם, והם ירצו להפוך את החרב לצד השני, אזי אם החרב היא רק עם חוד אחד – עד שהוא יהפוך את החרב הוא עלול להפסיד בקרב, אין לו אפילו רגע אחד מיותר. אם החרב היא בעלת פה אחד, והיא מופנית לצד אחד, והשונא אורב לו משני הצדדים, הוא מוכרח להחזיק בחרב בעלת שני פיפיות, ואז יוכל להכות בהם, משום שאז אינו צריך להפוך את החרב ולכל צד שרק יטה את חרבו יכבוש!

אומר הרבי: "פִּי הַתְּפִלָּה הוּא פִּי שְׁנַיִם. שְׁנַיִם שֵׁישׁ בָּהֶם שְׂבָחוּ שֶׁל מְקוֹם וּשְׂאֵלַת צְרָכָיו. וְהוּא בְּחִינַת: "וַיַּחַרְבּ פִּיפְיוֹת בִּיָּדָם". בְּחִינַת שְׁתֵּי פִּיּוֹת, בְּחִינַת פִּי שְׁנַיִם". להודות ולהלל להשם יתברך, ולבקש ממנו!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

זוהי איפה הסיבה ש'בכור' מקבל 'פי שניים' - 'בכור' אומר הרבי, זו ה'תפילה', ותפילה היא פי שניים.

ממילא, כשאדם בא לבקש מהשם יתברך, יקדים תחילה להודות ולהלל להשם יתברך, ואפילו אם עכשיו הוא מעדיף להתבודד - צריך שיקדים ויודה תחילה להשם יתברך.

התבודדות כראוי כיצד?

באומן היה יהודי שנהג להשתתף בקיבוץ בימי ראש השנה, אותו אחד התגורר במוסקבה, במשך כל ימות השנה היה במוסקבה. נקל לשער שיהודי כזה עובר הרבה ניסיונות בחייו. הוא נהג לאומן לראש השנה. אותו יהודי השיח את צערו בפניי וסיפר שהוא עולה להשתטח על ציונו של הרבי, אך אינו מצליח לפצות את פיו, לבו אטום לגמרי, הוא לא מצליח לדבר. הוא השיח את מר ליבו לפניי: 'באתי, חשכתי שאוכל לשפוך את מר ליבי בציון הק', אולם בפועל אינני מצליח לדבר מאומה'.

אמרתי לו: 'אתה יודע מדוע? בגלל שאתה עולה לציון ומיד מתחיל לבקש - תחילה תודה ותהלל להשם יתברך...'

אדם שמתבודד לפני השם יתברך, או משיח לבו לפני הצדיק, ומספר רק את המרירות שעובר עליו, בלי להודות על הטוב שבו, ועל הנקודות הטובות שזכה לחטוף, ועל החסדים שהשם יתברך עושה עמו - אם בצורה כזאת הוא

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

מסיים את ההתבודדות, הוא כועס על עצמו, הוא נשאר עם הרגשה כאילו התעסק עם ערמת אשפה. הוא משיח את כל ליבו, הוא מבזה את עצמו, הוא מספר הכל, אני כזה, אני כזה, אני מגושם, אני מזוהם, הכל הוא מפרט, ועם אלו דיבורים אתה מסיים? ! מה עשית כאן? ! עשית מעצמך ערמת אשפה, מה יש כאן? ריח רע נודף ממך? ! ממילא אתה נהיה בכעס! אולם אם הדיבורים מתובלים יחד עם תודה והודאה, עם התחזקות, עם נקודות טובות... אחרת זה נקרא 'התבודדות שאינו כראוי', ומביאו לידי כעס^{כא}.

יכול להיות אדם ששופך את כל ליבו בהתבודדות, ואחר כך כשנכנס הביתה הוא בכעס על עצמו מדוע הוא נראה ככה, הוא מתחיל לצעוק עליה, על הילדים, הוא בכעס - זה בגלל שההתבודדות שלו אינה כראוי, זה גורם לו להרגיש ערמת אשפה נודפת ריח רע, ועל ידי זה בא לכעס. אדרבה, ההתבודדות צריכה להיות מבושמת, כמו מין בשמים^{כב}. שבחו של מקום זה כמין בשמים, אדם צריך גם להודות להשם יתברך.

צדיקים מופלגים היו מחיים עצמם עם הציצית שזכו ללבוש, אולם אצלנו זה כלום...

כל בקשה שהאדם מבקש מהשם יתברך, יש לו גם מה להודות, יש לו מה להודות גם על עצם הבקשה. למשל, אדם שמתפלל על פרנסה בוודאי יש שם הרחבה כלשהי, הלא יש לו משהו, הלא יש לו לחם ומים, אלא שהוא צריך יותר.

הערות ומראי מקומות

^{כא}בספר המידות כעס אות לה. ז"ל: כעס בא על ידי התבודדות שאינו כראוי.

^{כב}נראה שהכוונה ע"פ מה שהביא רבינו על זה את הכתוב תהלתי אחטם לך.

פרשת אמור תשל"ה יז

אולם אם הוא רק מבקש ומבקש ואינו משים לב להרחבות שהשם יתברך מרחיב לו, אומר לו הקב"ה: "אני לא נותן לך כלום? אני לא נותן לך מאומה? ...!"

אזמרה לאלוקי בעודי!

דוד המלך ע"ה צעק להשי"ת: 'כי עני ואביון אני'^{יז} - דבר זה מובא בזהר הק"י^{יז} - אמר לו הקב"ה: 'דוד הלא אתה מלך, מה הפירוש 'עני ואביון אני'? '!'. נענה דוד המלך ואמר: 'כי חסיד אני'. אולם לפי פירושו של הרבי משמע, שצעקתו של דוד המלך 'כי עני ואביון אני' לא הייתה רק על עניות גשמית, אלא בעיקר על עניות רוחנית^{יח} - 'כי עני ואביון אני'. ואת זה הקב"ה לא יכול לסבול, שהרי יש בי נקודות טובות. הקב"ה חפץ שנערבב את

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{יז} תהלים פו, א-ב.

^{יח} ח"ג קצ"ה ע"א וז"ל: דוד חמא דכל כוין וכל תרעי שמיא כלהו זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין דעלמא דקודשא בריך הוא אצית מיד כצלותא דמסכנא, כיון דחמי האי עבד גרמיה עניא ומסכנא פשט לבושא דמלכותא ויתיב בארעא כמסכנא אמר תפלה דכתיב תפלה לדוד הטה יי' אזנך ענני, ואי תימא אמאי, בגין כי עני ואביון אני, א"ל קודשא בריך הוא דוד ולאו מלכא אנת ושליטא על מלכין תקיפין ואת עביד גרמך עני ואביון, מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא ושבק מלה דאביון ועני ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני.

^{יח} ראה לשון מוהרנ"ת בליקוטי הלכות תפלת המנחה ה' ח: דוד זכה לזה שעשה עצמו עני ואביון באמת, ואף על פי כן היה בבחינת מחין דגדלות וקרא לנפשיה חסיד... ועקר העניויות והדלות הוא העניויות מדעת התורה והמצוות שהוא רחוק מה' יתברך חס ושלום, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה אין עני אלא מן הדעת. וכשזה העני במעשים רואה פחיתותו ושלמותו, בפרט כשמרגיש חובותיו שהוא חייב לה' יתברך על ידי עוונותיו ופשעיו הרבים, כשהוא מתחיל להתמרמר לפני ה' יתברך בלב נשבר ונדכא ומפרש צערו ושיחתו לפני ה' יתברך, בודאי תפלתו יקרה וחשובה מאד לפני ה' יתברך ופותחת כל התרעין וכו'. כי זה עקר תפלה לעני שחשובה מאד בעיני ה' יתברך. ועיין גם בהלכות תפילין ה' מג. ובהלכות תפלת המנחה ד' מ.

שניהם יחד, תודה והודאה עם תפילה ובקשה, שבחו של מקום עם שאלת צרכיו. זה הפירוש שתפילה היא בכורה, שכן בכורה היא פי שניים והתפילה גם היא פי שניים.

הדיבורים שהם 'שבחו של מקום' נוסכים שמחה בלב האדם, ודיבורים אלו הם על כל נקודה ונקודה טובה, ולא רק בגשמיות. אדם שמחיה עצמו ומחזק עצמו עם נקודות טובות, נמצא שהוא מודה ומהלל להשם יתברך על הנקודות טובות הללו.

לשמוח ביהדות פשוט

ר' אפרים ר' נפתלי'ס (רבי אפרים בן רבי נפתלי) נסע מארץ ישראל לאומן כדי להשתתף בקיבוץ בימי ראש השנה, ובהיותו באומן חלה קצת, והוכרח להתעכב באומן במשך שנה תמימה. הוא לא יכל לשוב לארץ ישראל מאחר ומזג האויר נהיה קריר ביותר, ומשכך נאלץ לשהות כל ימות החורף באומן ולהתאכסן בביתו של רבי נחמן טולטשינער. רבי אפרים היה עובד את ה' משתים עשרה כלילה עד שתים עשרה בצהרים, הוא היה סוחר, ובשעה שתים עשרה בצהרים היה יוצא לעבוד. נקל לתאר כי יהודי שעובד את השם יתברך במשך שתים עשרה שעות זוכה לעשות בהם 'דברים טובים'! מנהגו של רבי נפתלי היה לעלות ולהשתטח על ציונו של הרבי, ובשוכו היה רבי נחמן טולטשינער מחכה לו עם ארוחת הצהריים לסעוד עמו יחד. סיפר ר' אברהם ר' נחמן'ס שר' אפרים התיישב בשולחן, והחל להחיות עצמו עם הנקודות טובות שלו ולפרטם, הוא שימח עצמו במה שזכה ליטול ידיים שחרית, ועוד כהנה וכהנה, אולם לא פירט את העבודות שלו, עבודות הוא

פרשת אמור תשל"ה

יט

לא מנה, כי אם מצוות שכל יהודי עושה, שכל יהודי פשוט מקיים; נעגל וואסער, ציצית, תפילין, ברכות הנהנין, תפילות. הוא נכנס לכזו שמחה עצומה, עד שהחל לומר בהתלהבות: "מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי! לעולם היא לי!". הוא נכנס לכזו מין שמחה עצומה! ר' אברהם סיפר שגדולי עובדי ה', שעוסקים בעבודות גדולות, אף על פי כן הם מחיים את עצמם עם כל נקודה טובה, עם כל נקודה טובה! הם מחיים עצמם בקדושת התפילין שזכו להניח, עם הציצית, ברכה, כל דבר, כל נקודה טובה. מדוע אין לי חיות מכל אלו? העובדה שדברים אלו אינם משמחים את ליבי זהו פגם.

אשרינו אשרינו אלפים ורבבות פעמים!

הלא רואים שיהודים משמחים עצמם במה 'שלא עשני גוי', ועם 'אשרינו מה טוב חלקנו' וכו', במה שזכינו להיות מזרע ישראל, 'ונתן לנו את תורתו'. הלא רואים שעם ישראל משמחים עצמם במה שזכינו לכל אלו. מדוע אם כן לך אין שמחה מזה? מדוע אינך מחיה עצמך בתורה שכבר למדת? מדוע אינך משמח עצמך בנועם גורלך? במה שזכית להוולד בבית יהודי? במה שהקב"ה עזרך ונפלת בחלקם של ברסלבר חסידים¹³? ...!

הערות ומראי מקומות

¹³ כמ"ש מוהרנ"ת הרבה במכתביו, ראה עלים לתרופה מכתב מיום ב' תצא תקצ"ה: עתה עתה ראוי לנו לומר אשרינו אשרינו אלה ורבבות פעמים בכל יום ויום, ובכל עת לא ימיש מפנינו לומר אשרינו שאנו יודעים מהצדיק האמת הזה שהכניס בנו להרגיש מעט מתיקות השבח אשרינו שכל ישראל ואנחנו בתוכם אומרים בכל יום, אבל זעירין אנן שישמחו לב לזה ולהרגיש מתיקות נעימות הדברים שהם אומרים פניהם, ותודה לאל אשר חמל עלינו השם יתברך בחסדו הגדול והנפלא לכלי להיות מתנגד ולהתקרב קצת לנקדות

הלא רואים מה שנעשה בעולם, א געוואלד! כאלו דברים... וכי יש עוד מקום בעולם שנשמעים שם כאלו דברים? לקחת אנשים, משפחות עם ילדים, ורק בגלל שנמצאו לומדים ליקוטי מוהר"ן לגרש אותם ממקומם?! כמה צריך להודות להשם יתברך: 'ברוך השם שאין לנו כאלו רעיונות, לגרש משפחות רק בגלל שלומדים שם ליקוטי מוהר"ן!...

מצאו משפחה שבניה למדו יחד בסעודת מלווה מלכה, למדו ליקוטי מוהר"ן, ונהיה כזה מין רעש...

רצוני לומר, שנבין עד כמה עלינו להודות ולהלל להשם יתברך: 'ברוך השם שלא נפלנו בחלקם וגורלם של המתנגדים.

לזרוק אנשים החוצה? לגרש - גירוש? מה קרה?! הוא בסה"כ למד את ספרו של הרבי! הם הרי לא בנו לעצמם איזה שטיבל? הלא המקום בו נתפסו לומדים ליקוטי מוהר"ן במוצאי שבת היה ביתם הפרטי?!

כוונתי לומר, שנבין עד כמה חובה עלינו להודות להשם יתברך, שזכינו ליפול בכזה גורל, שאין לנו כאלו מחשבות, שהלומדים ליקוטי מוהר"ן ראוי שיגורשו מביתם...

נו, כמה עלינו להודות להשם יתברך, ברוך השם רואים הרי שיכולה להיות כזאת מציאות, כזה מין רבי, כאלו ספרים קדושים, כאלו עצות קדושות, הלא כשנכנסים רואים ממש - כיצד יכולים לזוז ללא עניינו של

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

האמת המכניס בנו להתחזק ולהיות שמח בהתכלית הנצחית והעקר בהאמונה הקדושה בהשם יתברך ובהצדיקים אמתיים, אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו להנצל מהמתנגדים על האמת כזה וכו' ולהיות בחלקו ובגורלו לנצח. זה חלקנו זה נחמותינו בעת צרה, זה ישועתנו ותקנתנו בזה ובכא לנצח.

הרבי? הלא אפילו הדיבורים שאנו מדברים כעת, שהאדם צריך לבקש מהשם יתברך על פרט ופרט; לבקש מהשם יתברך על שמירת העינים, לבקש מהשם יתברך על שמירת הפה - זה לבד מתנה מהרבי, מה שאנו יודעים שהעצה העיקרית היא תפילה, רק תפילה! נאר תפילה!

אומר הרבי: "וְהוּא בְּחִינַת: "וְחָרַב פִּיפּוֹת בְּיָדָם". בְּחִינַת שְׁתֵּי פִּיּוֹת, בְּחִינַת פִּי שָׁנִים. וְנִטְל מֵרְאוּבֵן עַל-יָדֵי שְׁחָלָל יְצוּעֵי אָבִיו, פִּי הִיא תְּלוּי בְּשִׁמְרֵת הַבְּרִית".

'נתיב ודרך חדש שאינו נודע עדיין!'

זהו מה שהרבי אומר בתורה י"ב, שתפילה היא בחינת 'בית'. יעקב אבינו העלה את התפילה מבחינת 'הר' ו'שדה' לבחינת 'בית'. 'הר' ו'שדה', הם ענין של השגות, ואילו ה'בית' הוא דבר המשמש לכל צרכי הבית, לכל אחד יש בית על כל פרטיו. ויעקב העלה את התפילה לבחינת בית, למען יידעו שהתפילה היא ממש כמו בית, ואדם שאין לו תפילה - אין לו בית.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

¹² וז"ל: "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'", כי הוא גלה אלקותו של הקדוש ברוך הוא יותר משאר האבות. כי אברהם קראו הר, ויצחק קראו שדה (פסחים פח.). ושדה הוא יותר משג ונצרך להעולם מהר; ויעקב קראו בית, שהוא מקום ישוב לבני אדם יותר משדה, הינו שיעקב קרא את מקום הבית המקדש, שהוא מקום התפלה בית, שהוא מקום ישוב לבני אדם, כי העלה את התפלה מהר ושדה לבחינת בית, שיש בו תפיסה לבני אדם יותר מהר ושדה; כי בבחינת בית יש גם לעכו"ם השגה, כמו שכתוב (ישעיהו נ"ו): "כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים"; וכשהוא בבחינת בית, כדין אתיקר שמא עלאה כנ"ל:

הרבי אמר בזה הלשון: "עוד שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ לְעֲנִין מַעֲלַת הַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁאָמַר שְׁעַל תְּפִלוֹת וּתְחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת הַסְּדוּרוֹת מִכָּבֵר, כְּכֹר יוֹדְעִין מֵהֶם כָּל הַמַּחְבְּלִים וְהַמְקַטְרָגִים, וְהֵם אוֹרְבִים עַל הַדְּרָכִים שֶׁל אֱלוֹ הַתְּפִלוֹת, מִחֲמַת שְׂיודְעִים מֵהֶם מִכָּבֵר. כְּמוֹ, לְמִשָּׁל, עַל הַדְּרָךְ הַכְּבוֹשָׁה, הַיְדוּעַ וּמִפְרָסֵם לְכָל, שֶׁם אוֹרְבִים רוֹצְחִים וְגוֹלְנִים תְּמִיד, מִחֲמַת שְׂיודְעִים מִדְּרָךְ זֶה כְּכֹר. אָבֵל כְּשֶׁהוֹלְכִין בְּנִתִיב וְדֶרֶךְ חֲדָשׁ, שְׁאֵינּוּ נוֹדָע עֲדִין, שֶׁם אֵינָם יוֹדְעִים לְאָרֵב שֶׁם כָּלֵל. כְּמוֹ-כֵן לְעֲנִין הַנִּ"ל, כִּי הַשִּׁיחָה שְׁמַדְבֵּר הָאָדָם עֲצֵמוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, הוּא דֶרֶךְ חֲדָשׁ וּתְפִלָּה חֲדָשָׁה, שְׁהָאָדָם אוֹמְרָה מְלָבוֹ מִחֲדָשׁ, עַל-כֵּן אֵין הַמְקַטְרָגִים מְצוּיִים כָּל-כָּף לְאָרֵב. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַזְּהִיר מְאֹד גַּם עַל אֲמִירַת שְׁאָר תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת, כְּמִבְאָר בְּדַבְרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים:

שחרית מנחה וערבית יודע מהם הבעל דבר, הוא כבר נמצא בכדי להפריע ולקטרג, הוא כבר נוכח, הוא לא נותן, אבל דרך חדשה...

מסופר שהרבי נסע פעם לנישואי אחד מצאצאיו בעת שירדו גשמים עזים, והדרך בה היו אמורים לנסוע, הייתה גשומה ומלאה ביצות, משכך בחר הבעל עגלה לנסוע סחור סחור, הוא עקף את הביצות והגיע בחזרה לדרך הרגילה. נענה הבעל עגלה והתפאר בפני הרבי: "אתם רואים רבי, היינו אמורים לנסוע בדרך הרגילה שטבועה בביצות, אולם אני נסעתי סחור סחור ועליתי בחזרה לדרך הישרה!". נענה הרבי ואמר: "תעניתים און סיגופים איז א אלטער טראק צום אויבערשטן, התבודדות און תפילה איז א נייער וועג, אבער מען קומט ארויף אויפן אלטן!". - "תעניות וסיגופים הם דרך כבושה וישנה להתקרב לה' יתברך, התבודדות ותפילה היא דרך חדשה, אבל לבסוף עולה וחוזרת לדרך הישנה!".

משיחה זו משמע שזוהי דרך חדשה לגמרי! מה התרחש בנסיעה ההיא?
הדרך הרגילה הייתה זרועה בביצות, אולם אם נוסעים בדרך עקיפה, יכולים
לצלוח את הדרך – "תעניות וסיגופים הם דרך כבושה וישנה להתקרב לה'
יתברך".

הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו ביטלו את הדרך של תעניות וסיגופים^{כ"ח}.
אלא מאי? תפילה! זוהי הדרך! מה שיכלו לפעול פעם על ידי תעניות
וסיגופים, יכולים לפעול היום על ידי תפילה, זוהי הדרך החדשה אשר על
ידה חוזרים ועולים לדרך הישנה!

כשחוטפים איזה דיבור לה' יתברך, הבעל דבר לא מתעסק עם זה, אולם
כשאתה נעמד להתפלל שחרית מנחה וערבית – הוא כבר נמצא, שם הוא
כבר נוכח, אבל כשאני מדבר לדיבור לה' יתברך, הוא לא מוכן לזה, וככה
אני חוטף בינתיים עוד איזה דיבור, אני מדבר עוד איזה דיבור.

ואני תמיד עמך

במבט ראשון נראה שעצת ההתבודדות פירושה, להקדיש זמן מיוחד
ביום לשיחה עם ה' יתברך. אולם הפירוש האמתי של התבודדות הוא –
להחדיר בי ענין של 'בדד', להיות עם השם יתברך, להיות תמיד עם השם
יתברך. ההתבודדות צריכה לפעול בי, שבכל עת אהיה מקושר להשם יתברך
ללא פירוד! כל פעולה שרק אעשה; קודם האכילה, באמצע האכילה, לפני
ברכת המזון, ובאמצע ברכת המזון – שאף פעם לא אהיה מופרד ממנו

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{כ"ח} נראה בעל שם טוב על התורה, פרשת משפטים אות יז, ובמקור מים חיים שם.

יתברך, זהו ענין ההתבודדות. אם השייכות שלי עם ה' יתברך היא תמידית, ממילא אני מספר לו הכל, זה מה שהתבודדות צריכה לפעול בנו – שתמיד נהיה עם השם יתברך, שבשום מצב לא נפרד ממנו.

הלא כך כתוב: "בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך"; כשאתה שוכב; כשאתה קם; כשאתה הולך בדרך; כשאתה יושב בבית; תמיד תהיה דבוק בו יתברך!

וכיצד זוכים לכזאת דבקות? כשמדברים דיבורים לה' יתברך! וברבות הימים יכולים להיות כל כך קבועים, עד שלעולם לא נפרד מה' יתברך!

אכן בתורה פ"ד אומר הרבי, שהתפילה היא בחינת התחברות, שכן התפילה 'מחברת'! תפילה זו דביקות, התפילה מחברת, 'נפתולי אלוקים נפתלתי'^{כט}, התפילה מביאה לידי חיבור, חיבור להשם יתברך!

לעשות מהתורות תפילות

כשלומדים משהו, צריך תכף ומיד לעשות מהתורה תפילה, לבקש מהקב"ה שאזכה לקיים מה שלמדתי. ודבר זה מעלה להקדוש ברוך הוא שעשועים כאלו, שלא עלו לפניו מימות עולם! כאלו שעשועים יש לקב"ה כשאני לומד משהו ותכף עושה מהתורה תפילה!

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{כט} דברים ו, ז.

ל עי' ליקוטי תפילות בהקדמה. ובשיחות הר"ן קמ"ה.

כה פרישת אמור תשל"ה

לימוד כזה מעיד שלימודי אינו רק כ'חכמה' בעלמא, אלא 'תיקון הנפש'!
אני לומד תורה אשר על ידה אוכל לבוא לכל המעלות!

הלא רבי נתן התבטא פעם בזה הלשון: "וואו איך זעה ערגעץ אן עוולה,
א חסרון – אדער וויל ער האט גארנישט געהאט קיין התבודדות, אויב ער
האט געהאט האט ער געהאט ווינציג!" – היכן שאני רואה עוולה או חסרון,
הסיבה היא – או מחמת שלא התבודד כלל, או שהתבודד אבל מעט מדי!".

שרבי נתן יאמר כזה לשון... 'היכן שאני רואה עוולה או חסרון' – החסרון
הוא רק בהתבודדות! או שבכלל לא התבודד, או שהתבודד אבל מעט מדי!
ס'איז א געוואלד! א געוואלד!

אנשי הבעל תפילה

הדין וחשבון של ברסלבר חסיד יהיה רק על תפילה: 'הלא היה לך רבי,
מדוע לא התפללת על דבר זה וזה? ! והוא ינסה לענות: 'מה אעשה, הלא
כזה יצר הרע עב ומגושם פיתה אותי?!'. ישיבו לו: 'הלא היה לך רבי, הרבי
שלך צעק שהכל תלוי רק בתפילה, מדוע לא התפללת על כל דבר וענין? !
מילא אחרים לא יודעים, אבל אתה?! מדוע לא התפללת על כל פרט
ופרט^{לא}? !".

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{לא}זו"ל הרב מטשעהריץ בספרו ירח האיתנים על תורה ט': עיקר דינו של אדם הוא על שלא היה זהיר בענין
התפלה כי ע"י תפלה יכולין לבוא לכל טוב לתורה ולמעש"ט ולהשובה ולהנצל מן החטא, וכמו שתיקנו
רו"ל תפלות הרבה ע"ז, וזה מובן בדברי רו"ל (עירובין ס"ה) שאמר ראב"ע יכול אני לפטור כל העולם
מן הדין וכו' ומסקו מאי אני יכול לפטור דקאמר מדין תפלה, כי דין תפלה הוא כלל הדין והחשבון של

לשונו של ברסלבר חסיד כבר מורגלת לבקש: 'איי האב אויף מיר רחמנות!', 'רבונו של עולם רחם עלי!' דיבור זה הוא דיבור נפלא: 'רחם עלי!', זהו דבר נפלא שאין לשאר העולם!

'האב אויף מיר רחמנות!' 'ראטעווע מיך!', 'הצילני!', ככה תוך כדי הליכה; אמנם נראה שדרך זו כבר כבושה לרבים, אולם זוהי התקרבות נפלאה להשם יתברך! התקרבות נפלאה להשם יתברך! כל אלו הם מתנות שאנו זוכים לקבל על ידי הרבי!

נו, עלינו לשמוח עם התקרבותנו לרבי, ובזה כבר נקיים 'מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד^{לב}!', בדורנו אנו מדברים כאלו דיבורי התנגדות, אז ס'איז א געוואלד, שבימינו תהיה כזאת התנגדות? ! אנשים שכבר מתגוררים שם שנים, שלא יסתכלו על שום דבר, ועם כזאת ליצנות; אם כאלה דברים יכולים עדיין להתרחש, עלינו להתחדש באמת בענינו של הרבי, ולדבר מענינו של הרבי ביתר שאת וביתר עוז.

הלא כשאדם מתקרב לרבי המקטרגים יודעים על כך, אדם שמתקרב לרבי, ישנם מקטרגים שעומדים ומקטרגים עליו: 'ראו היכן היה מונח עד היום וכבר הוא נהיה מקורב? !...!', מקטרגים עליו! וקטרוג כזה אי אפשר להסיר כי אם על ידי שיקבל בזיונות באהבה ויחזיק עצמו. להפרידו מהצדיק

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

האדם כי אלמלי היה זהיר ורגיל בתפלה כראוי היה זוכה לתקן הכל, וכמבואר גם במפרשים כעין זה וכמבואר אצלינו במ"א שזה נלמד מענין נערה המאורסה שעיקר החיוב שלה למיתה ר"ל הוא על דבר אשר לא צעקה וכו',

^{לב} ליקוטי מוהר"ן תורה כ"ד.

כז פרישת אמור תשל"ה

אין ביכולתם, אלא מאי, ייתנו לו 'פעקאלאך', ייתנו לו בזיונות, אחד אומר עליו שהוא משוגע, השני אומר עליו כך וכך, נותנים לו בזיונות ובוחנים אותו אם יחזיק מעמד. ואם אכן יחזיק מעמד וישאר על עומדו, יזכה להתחזק ולהתעלות עוד ועוד.

הם עשו שם קביעות בלימוד ליקוטי מוהר"ן, עד כדי כך, שהם התכנסו לסעודת מלוה מלכה אצלו בבית, הם ישבו יחד ושווחו, אה! וזה הרי כעצם בגרונו של הבעל דבר, 'בצוארו ילין עוזל^ג', עצם בגרון!

ברוך השם אני שומע שכולם חזקים בדעתם, הם יצאו מאפילה לאורה, הם יכולים להעתיק את דירתם למונסי, ללמוד ולהתפלל. שהקב"ה יעזור שיכולו להתחזק מעמד. זהו דבר נפלא, יהיה זה קידוש השם נפלא אם יחזיקו עצמם ברבי.

העיקר הוא התחזקות!

אנו נמצאים אצל כזה צדיק שסוף כל סוף תיקון הנפש של כל אחד, תיקונו הנצחי של כל אחד יהיה רק על ידו; אדם שמחזיק עצמו ברבי כאן בעולם הזה, אדם שמחזיק עצמו ברבי באמת, מתחילים לעבור עליו מעברים, כל אחד עובר מעברים ממעברים שונים^{לד}.

~~~~~ הערות ומראי מקומות ~~~~~

^{יג} עיין ליקטי מוהר"ן תניינא תורה ח' אות ג'.

^{יד} לביליקוטי הלכות ברכת הפירות ה' יא: צריכין לסבל בזיונות ושפיכות דמים הרבה קדם שמתקרבין להצדיק האמת. ואפלו אחר שמתקרבין צריכין בכל פעם לסבל שפיכות דמים הרבה מאד והכל הוא לטובה

רבי נתן מנה פעם שמות של כמה צדיקים ונענה: "מדוע למה היה צדיק זה וזה גדול במעלה כל כך? משום שהיה לו כל כך הרבה התחזקות! וצדיק אחר? משום שהיה לו כל כך הרבה התחזקות! וכן העיד על עצמו: משום שיש לי כל כך הרבה התחזקות!"

עיקר הכל זה רק התחזקות! להחזיק עצמו!

כשרוצים באמת להיות אנשים כשרים, כשרוצים באמת לשמור את האיברים בקדושה, זהו לא דבר קל כל כך, לשם כך צריך להרבות בתפילה, וחברים טובים, לשוחח אחד עם השני, שיוכלו להחזיק מעמד, ושיחזקו עצמם. הבעל דבר אינו שותק, וכי בזמן קצר זוכים להגיע לזה? וכי תכף כשמבקשים מה' יתברך נעשים אנשים כשרים? ! רבי נתן אמר: 'ביז מען ווערט אן איש כשר צריך להתמהמה הרבה!' - 'עד שזוכים להיות איש כשר צריך להתמהמה הרבה'!, 'צריך לחלוף זמן רב עד שזוכים להיות איש כשר, ועד אז צריכים המון התחזקות.

הערות ומראי מקומות

גדולה, כי זה עקר תשובתו. ועל ידי זה דיקא הוא זוכה לעמד על עמדו לכלי להתרחק מה' יתברך ומהצדיק על ידי כל מה שעובר עליו.

¹שיח שרפי קודש - חלק ב תקכ"ו: פעם אמר מוהרנ"ת, "למה היה צדיק זה וזה גדול במעלה כל כך? משום שהיה לו כל כך הרבה התחזקות". וכך מנה כמה וכמה צדיקים שכלם לא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ההתחזקות, וסיים: "ומדוע הגני כמו שאני, משום שיש לי כך הרבה התחזקות".

² כוכבי אור אנשי מוהר"ן אות י"ד.

אני אוהב יהודי מרוקח!

בענינו של הרבי, ההמתנה היא ארוכה עוד יותר! בענינו של הרבי - יחד עם ההתקרבות מתחילים גם המעברים! הרבי ממשיל זאת למיחם מים שמעמידים על גבי האש, שבתחילה נדמה שהמים נקיים וזכים, אולם אחרי שהאש מחממת את המים, מתחיל לעלות קצף¹⁷. נמצא איפה שבאמת המים לא היו נקיים, וראיה לדבר - שעלה קצף, והקצף הוא תוצאה של לכלוך. איי מה היה קודם לכן? בטרם העמידו את המיחם על גבי האש היה נדמה שהמים נקיים.

הרבי נענה ואמר: "איך האב ליב א געפרעגלטן איד" - 'אני אוהב יהודי מרוקח'! כשמעמידים אותו על גבי האש, צף הקצף למעלה, וכשמסירים את הקצף הוא נשאר נקי. ברם, 'הסרת קצף' הינו דבר ששייך רק בכוס מים שאז הקצף איננו עוד, אולם אצל האדם תמיד נשאר קצף, שכן הוא חי 'בעולם הזה', הוא נמצא הרי בעלמא דשיקרא, ולכן צריך האדם לעמול כל ימי חייו להסיר את הקצף והלכלוך מעליו.

הערות ומראי מקומות

¹⁷ שיחות הר"ן אות ע"ט וז"ל: מה שפשאדם מתחיל לכנס בעבודת השם ולהתקרב לצדיק האמת באים עליו הרהורים ובלבולים גדולים. זה כמו למשל, כלי מים, שמתחלה נראה כאלו המים צלולים, ואחר-כך כששופתין ומעמידין המים אצל האש ומתחיל להתבשל, אזי מתבלבל המים ומעלה הרתיחה כל הפסלת שהיה במים ועולה כל הפסלת למעלה. וצריך שיעמד אחד להסיר חלאת ופסלת המים בכל פעם. ומתחלה נדמה כאלו המים צלולים לגמרי ואחר-כך נראה הפסלת שבמים העולה בכל פעם למעלה ואזי כשמסירין בכל פעם חלאת ופסלת המים אזי אחר-כך נשארין המים צלולים וזכים באמת כראוי.

כמו כן ממש קדם שמתחיל האדם לכנס בעבודת ה', אזי הטוב והרע מערבין בו ומחמת שהם מערבים מאד, אין נראה הפסלת והרע שבו כלל, כי הם מערבים יחד לגמרי הרע עם הטוב. אף אחר-כך כשמתחיל לכנס בעבודת השם ומתקרב לצדיק האמת אזי מתחיל להודפך ולהתברר, ואזי עולה הפסלת והרע בכל פעם למעלה כמשל הנ"ל. וצריך שיעמד אחד שיסיר ממנו חלאתו ופסלתו בכל פעם ואזי ישאר אחר-כך יך וצלול לגמרי באמת כראוי:

בכל יום ויום מתחדשים המעברים מחדש, בכל יום יש 'חוצות עיר', יש ניסיונות. הלא אנו חיים בעולם הזה, ולהיכן שרק פונים הכל מלא בניסיונות, להיכן שרק פונים ישנם ניסיונות, אכילה, שתיה, שינה...

הרבי נותן לנו כלים לעבודת השם

בעל מלאכה, אם זה נגר או כל בעל מלאכה אחר, צריך שיהיו לו כלים ברשותו, הוא צריך שיהיו לו כלים בהם יוכל לעשות את מלאכתו כראוי. הנגר למשל, צריך שיהיה לו פטיש, צבת, מסור, כלים אלו מוכרחים להיות ברשותו, ואז יוכל לעשות את מלאכתו נאמנה.

ברוך השם אצל הרבי יש לנו את כל הכלים, את כל הכלים הדרושים לעבודה יש לנו. יש לנו ברוך השם - יש לנו ליקוטי מוהר"ן! ליקוטי הלכות! ליקוטי תפילות! מכתבים! ופה לדבר! - הפה של כל אחד! יש לנו, יש לנו את הכלים הנחוצים לעבודה. אלא מאי, אל תשאיר את הכלים נעולים בארגז כלים, הוצא את הכלים והשתמש בהם, עבוד עמם!

ההמשך בקונטרס הבא בעז"ה

